

Οδηγίες για ζωγραφική εικόνας με την τεχνική του ανθίβολου

Λίγα λόγια για τα ανθίβολα

Ο όρος ανθίβολο (από το αντί+βάλλω) χρησιμοποιείται για να δηλώσει κάθε πρότυπο σχέδιο που είχε ο ζωγράφος προκειμένου να αναπαράγει τα διάφορα εικονογραφικά θέματα. Τον όρο καθιέρωσε ο Διονύσιος εκ Φουρνά τον 18ο αι., στο έργο του «Ερμηνεία της ζωγραφικής τέχνης», όπου μπορούμε να βρούμε και οδηγίες για την τεχνική κατασκευής αλλά και χρήσης των ανθιβόλων. Τα ανθίβολα, ήταν ιδιαίτερα δημοφιλή στους μεταβυζαντινούς χρόνους αρχικά στην Κρήτη και τις βενετοκρατούμενες περιοχές αλλά σιγά σιγά, λόγω και της καθιέρωσης του χαρτιού ως υλικού σχεδίασης, διαδόθηκαν ευρέως σε όλο τον ελλαδικό χώρο. Τα ανθίβολα αποτελούσαν βασικά εργαλεία της δουλειάς ενός ζωγράφου γι' αυτό και μεταβιβάζονται είτε μέσω κληρονομιάς, πώλησης ή ανταλλαγής από ζωγράφο σε ζωγράφο. Τα ανθίβολα διακρίνονται σε 1) έκτυπα 2) διάτρητα και 3) ελεύθερα σχέδια-σπουδές.

Εργαστήριο 1

Κατασκευάστε μία εικόνα με την τεχνική του ανθιβόλου

Στον σύνδεσμο <https://www.mbp.gr> ⇒ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ⇒ ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ⇒ Περιοδική έκθεση με τίτλο «Δύο Συλλογές σμίγουν» ⇒ Εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα βρείτε οκτώ (8) ανθίβολα που έχουν ως πρότυπο εικόνες της συλλογής του Μουσείου με διαφορετικό βαθμό δυσκολίας.

1ος τρόπος (με αποτύπωμα)

Διαλέξτε το ανθίβολο που σας αρέσει και τυπώστε το. Τοποθετήστε το πάνω από ένα λευκό χαρτί και σταθεροποιήστε το με χαρτοταινία. Πάρτε ένα μολύβι με χοντρή μύτη και πατήστε δυνατά πάνω στο σχέδιο. Αφαιρέστε το ανθίβολο. Στο χαρτί έχει σχηματιστεί το αποτύπωμα του σχεδίου. Σχεδιάστε με μολύβι πάνω στο «χνάρι» και στη συνέχεια χρωματίστε.

2ος τρόπος (διάτρητο ανθίβολο)

Διαλέξτε το ανθίβολο που σας αρέσει και τυπώστε το. Πάρτε ένα μεγάλο επίπεδο σφουγγάρι και τοποθετήστε επάνω το ανθίβολο. Σταθεροποιήστε το με χαρτοταινία. Πάρτε μία μεγάλη βελόνα (σακοράφα) ή ένα μυτερό μολύβι. Κάντε μικρές τρυπούλες πάνω στις γραμμές του σχεδίου διαδοχικά σε πολύ κοντινή απόσταση (περίπου 2 με 4 χιλ.). Τοποθετήστε το διάτρητο ανθίβολο πάνω σε λευκό χαρτί και σταθεροποιήστε το με χαρτοταινία. Με ένα βαμβάκι, πάρτε χρώμα σε σκόνη ή σκόνη κάρβουνου¹ και περάστε το βαμβάκι ταμποναριστά, ακολουθώντας τις γραμμές του σχεδίου, έτσι

¹ Για να φτιάξετε τη σκόνη κάρβουνου πάρτε ένα κάρβουνο (είτε από το τζάκι είτε του εμπορίου) και θρυμματίστε το έτσι ώστε να δημιουργηθεί μία λεπτόκοκκη μαύρη σκόνη.

ώστε η σκόνη χρώματος να περάσει από το διάτρητο σχέδιο στο λευκό χαρτί. Στη συνέχεια, αφαιρέστε κάθετα και πολύ προσεκτικά το ανθίβολο για να μην μουτζουρωθεί το σχέδιο. Τώρα στο χαρτί έχει αποτυπωθεί με τη σκόνη το αρχικό σχέδιο. Ακολουθώντας το αποτύπωμα, σχεδιάστε με μολύβι και στη συνέχεια χρωματίστε.

3ος τρόπος (ελεύθερη σπουδή)

Ο τρόπος αυτός προϋποθέτει ευχέρεια στο ελεύθερο σχέδιο. Διαλέξτε το ανθίβολο που σας αρέσει και τυπώστε το. Πάρτε ένα λευκό χαρτί και σχεδιάστε με μολύβι όσο πιο πιστά μπορείτε αυτό το σχέδιο του ανθιβόλου. Στη συνέχεια χρωματίστε.

Εργαστήριο 2

Φτιάξτε ένα έκτυπο ανθίβολο

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του μουσείου στον σύνδεσμο <https://www.mbp.gr/el/> και στη συνέχεια **Συλλογές** ⇒ **Ξύλινες εικόνες** και διαλέξτε μία εικόνα ή μια εικόνα της επιλογής σας. Τυπώστε την. Με ένα λεπτό πινέλο και μαύρη νερομπογιά, τονίστε τα περιγράμματα της εικόνας. Πάρτε ένα φύλλο χαρτί και πολύ προσεκτικά τοποθετήστε το πάνω στην εικόνα. Αφαιρέστε το και αφήστε να στεγνώσει. Στο χαρτί έχει αποτυπωθεί το αρνητικό της εικόνας. Στη συνέχεια, τονίστε τις γραμμές με ένα μολύβι. Γυρίστε το χαρτί. Σχεδιάστε με μολύβι ακολουθώντας τις γραμμές στην πίσω πλευρά. Το ανθίβολο είναι έτοιμο.

Θα χαρούμε να μας στείλετε τα σχέδιά σας στο mbp@culture.gr (μην ξεχάσετε το όνομά σας, την τάξη σας και την τεχνική που χρησιμοποιήσατε) για να δημιουργήσουμε μια ψηφιακή έκθεση με τα έργα σας και να τα αναρτήσουμε στην ιστοσελίδα μας.

Καλή επιτυχία!